

**Program profilaktyki
Szkoły Podstawowej nr 138
im. Leopolda Staffa
w Łodzi
na lata 2013/2014- 2015/2016**

1. Wstęp

Program profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 138 w Łodzi jest nieodłącznym elementem statutu Szkoły i wspólnie z programem wychowawczym realizuje cele wychowawczo-opiekuńcze oraz profilaktyczne. Głównym założeniem programu profilaktyki jest szeroko rozumiana działalność Szkoły na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym oraz interwencja w sytuacjach wymagających zdecydowanej reakcji na niepożądane zjawiska i zachowania uczniów. Program profilaktyki w swoich założeniach ma na celu wspomóc wychowawczą rolę rodziców, dostarczać wiedzy i przykładów na temat przestrzegania norm współżycia społecznego oraz przygotować uczniów do życia w dorosłym świecie ludzi odpowiedzialnych za swoje zachowania. Realizacja programu profilaktyki jest przewidziana na trzy lata, począwszy od roku szkolnego 2013/2014 .

2. Podstawa prawna:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (t.j. Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 191 ze zm.),*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.),*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. z 2003 r. Nr 26 poz. 226),*
- *Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1375 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 29 kwietnia 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 124),*
- *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 ze zm.).*

3. Diagnoza problemów występujących w społeczności szkolnej

Program profilaktyki został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i zachowań uczniów w Szkole Podstawowej nr 138 w Łodzi. Badaniem diagnostycznym objęto 150 (60%) uczniów z klas IV–VI. Przeprowadzono również wywiad z rodzicami klas VI. Przeprowadzone badanie wykazało, że największymi problemami i zagrożeniami w Szkole są:

- nieumiejętność wykorzystywania zasad współżycia w grupie, egoizm,
- trudności w nauce,
- używanie wulgaryzmów,
- przypadki stosowania przemocy i agresji, w tym szczególnie słownej,
- nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu (nadmierne spędzanie czasu przy komputerze – gry komputerowe i internet).

4. Założenia programu:

- 1) główne założenia programu koncentrują się wokół przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i niepożądanym przez skutecznie prowadzoną profilaktykę zachowań,
- 2) zadaniem Szkoły jest wzmacnianie pozytywnych zachowań uczniów oraz promowanie działań, które służą powszechnie akceptowanym normom społecznym,
- 3) profilaktyka zachowań, stała diagnoza zachowań uczniów będzie prowadzona na bieżąco w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy oraz w ramach odrębnych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, w tym w formie przedstawień i scenek z zakresu profilaktyki zachowań, zajęć warsztatowych.
- 4) profilaktyka w Szkole w kolejnych trzech latach będzie opierała się na następujących działaniach:
  - a) wzmocnienie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym także z uczniem zdolnym,
  - b) wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych – koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i wychowawcze, w oparciu o rzeczywiste potrzeby uczniów,
  - c) wspomaganie rozwoju moralnego uczniów (poszanowanie norm, wartości i autorytetów),
  - d) stwarzanie uczniom warunków do rozwijania własnych zainteresowań i zagospodarowanie wolnego czasu uczniów zajęciami pozalekcyjnymi,
  - e) wspomaganie rodziców w prawidłowym pełnieniu przez nich funkcji wychowawczych;
- 5) Szkoła będzie kontynuowała współpracę z następującymi instytucjami:
  - a) placówki kulturalno-oświatowe (ośrodek kultury, biblioteka publiczna, kino, teatr, muzea):
    - uczestnictwo w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym,
    - udział w spotkaniach poświęconych problemom zdrowotnym,

- udział w konkursach,
  - uczestnictwo w seansach filmowych o charakterze profilaktycznym;
- b) placówki oświatowo-opiekuńcze (poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnie specjalistyczne, miejski ośrodek pomocy społecznej, dom dziecka):
- pomoc uczniom przejawiającym trudności w zachowaniu i nauce,
  - pomoc dzieciom z rodzin uzależnionych i patologicznych,
  - udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej,
  - udział w spotkaniach organizowanych przez psychologów, pedagogów;
- c) wymiar sprawiedliwości (sąd, kuratorzy, policja):
- współpraca z kuratorem, sądem rodzinnym,
  - udział w zajęciach prowadzonych przez policjantów na temat przeciwdziałania agresji i przestępczości.

5. Cele programu:

- 1) dbałość o zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków nauki,
- 2) systematyczne diagnozowanie zachowań uczniów, w szczególności zachowań ryzykownych,
- 3) wzmacnianie pozytywnych zachowań uczniów, dostarczanie przykładów właściwych postaw,
- 4) zwracanie uwagi na kulturalne zachowania,
- 5) zapobieganie i prowadzenie profilaktyki uzależnień takich jak alkoholizm, narkomania, nikotynizm,
- 6) zapobieganie nadmiernemu spędzaniu czasu przy komputerze, przestrzeganie przed cyberprzemocą,
- 7) promowanie zdrowego trybu życia,
- 8) promowanie zdrowej żywności,
- 9) utrwalenie postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój, zmiana obiegowych przekonań na temat stosowania środków psychoaktywnych.

6. Cele szczegółowe:

- 1) wypracowanie szkolnego kodeksu dobrego wychowania,
- 2) poznawanie zasad savoir-vivre'u w praktyce,
- 3) systematyczne uświadamianie uczniom szkodliwości używania wulgaryzmów,
- 4) promowanie szacunku do języka ojczystego,
- 5) przeprowadzenie cyklu lekcji wychowawczych poświęconych szkodliwości zachowań ryzykownych, w tym wszelkim przejawom przemocy i agresji,
- 6) realizacja zajęć poświęconych szkodliwości alkoholu, narkotyków, tytoniu,
- 7) zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania i pasje uczniowskie, przeprowadzenie diagnozy potrzeb,

- 8) przeprowadzenie zajęć dotyczących cyberprzemocy, szkodliwości nadmiernego spędzania czasu przy komputerze,
- 9) kształtowanie postaw tolerancji wobec inności, zasad demokracji, sprawiedliwości społecznej i zasad moralnych,
- 10) doskonalenie umiejętności efektywnej komunikacji, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie ze stresem,
- 11) budowanie własnego wizerunku i wiary we własne możliwości,
- 12) zdobywanie wiedzy o zdrowym trybie życia,
- 13) rozwijanie umiejętności interpersonalnych, asertywności, empatii, rozładowania negatywnych emocji,
- 14) kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych,
- 15) wspieranie rodziców w procesie wychowania uczniów, przeprowadzenie pogadanek, szkoleń, warsztatów, w szczególności dotyczących trudnych zachowań dzieci i młodzieży.

7. Metody i formy pracy:

- 1) metody aktywizujące: drzewko decyzyjne, scenki dramatyczne, debaty, dyskusje, panele dyskusyjne, wykorzystanie literatury, filmów i spektakli profilaktycznych, plakaty, gry dydaktyczne,
- 2) praca w grupach, zespołach, parach, praca indywidualna, apele,
- 3) wycieczki i wyjazdy tematyczne,
- 4) prezentacje multimedialne.

8. Reakcja Szkoły na zjawiska zagrażające bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, sytuacje interwencyjne:

- 1) interwencja w środowisku domowym ucznia prowadzona przez upoważnione osoby lub instytucje (policja, sąd rodzinny, kuratorzy),
- 2) interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- 3) interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę),
- 4) pomoc psychologiczno-pedagogiczna,
- 5) terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

9. Osoby odpowiedzialne za realizację:

- Dyrektor Szkoły,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele pozostałych przedmiotów,
- pedagog szkolny,
- rodzice,
- pielęgniarka szkolna.

10. Ewaluacja programu:

- ankiety ewaluacyjne skierowane do uczniów,

- obserwacje,
- wywiad środowiskowy, w tym wywiad z rodzicami,
- rozmowy wychowawcze,
- opinie uczniów i rodziców,
- analiza dokumentów Szkoły.

11. Spodziewane efekty:

- zmniejszenie liczby zachowań agresywnych w Szkole,
- wzrost poprawności językowej w mowie potocznej (rzadziej używane wulgaryzmy),
- utrwalenie zachowań asertywnych,
- empatia,
- wzrost wiedzy uczniów oraz rodziców na temat uzależnień i przeciwdziałania im,
- dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- umiejętność organizowania czasu wolnego,
- świadome i umiejętne korzystanie z komputera, internetu,
- prawidłowe reakcje w sytuacjach zagrożenia,
- zachowanie higieny osobistej,
- sukcesy uczniów w Szkole.

12. Harmonogram zadań

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Opracowanie kodeksu dobrego wychowania	Ogłoszenie konkursu szkolnego na najlepszy kodeks dobrego wychowania, ustalanie zasad w zespołach klasowych	Październik–listopad 2015 r.	Pedagog, psycholog, wychowawcy
2.	Tydzień kultury językowej – Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego	Ogłoszenie konkursu plastycznego „Nie używam wulgaryzmów”, promowanie poprawnej polszczyzny poprzez konkursy, przedstawienia, turnieje, wystawy i inne	Styczeń–luty	Pedagog, nauczyciele poloniści, bibliotekarz, wychowawcy
3.	Szkodliwość zachowań ryzykownych, w tym wszelkich przejawów przemocy i agresji	Cykl zajęć wychowawczych, edukacyjno- warsztatowych	II semestr	Wychowawcy, pedagog, policjant
4.	Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów o specjalnych	Zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych,	Maj–czerwiec –	Dyrektor, wicedyrektor,

	potrzebach edukacyjnych	rozwijających uczniowskie pasje i zainteresowania, zgodnie z przeprowadzoną wcześniej wśród uczniów i ich rodziców diagnozą potrzeb, zorganizowanie zajęć wyrównawczych i specjalistycznych	diagnoza, wrzesień–czerwiec – realizacja zajęć	zespół ds. ewaluacji
5.	Niebezpieczeństwo cyberprzemocy, gier komputerowych	Przeprowadzenia zajęć, w tym spotkań ze specjalistą w formie szkolenia dla uczniów i rodziców	Marzec–kwiecień	Nauczyciel informatyki, lider WDN, wychowawcy klas
6.	Postawy tolerancji, demokracji, utrwalanie zasad moralnych i wartości	Realizacja zajęć wychowawczych z zastosowaniem metod aktywizujących,	W ciągu roku szkolnego	Wychowawcy klas, pedagog,
7.	Treningi interpersonalne	Przeprowadzenie elementów treningu interpersonalnego w zespołach klasowych w celu poprawy komunikacji między uczniami, opracowanie zasad kulturalnego porozumiewania się i szacunku dla rozmówcy	W ciągu roku szkolnego	Wychowawcy klas, pedagog,
8.	Radzenie sobie ze stresem	Przeprowadzenie zajęć wychowawczych ze specjalistą, odgrywanie ról i scenek pomagających zrozumieć, jak radzić sobie ze stresem	W ciągu roku szkolnego	Wychowawcy klas, pedagog,
9.	Wiara we własne możliwości, wzrost samooceny, unikanie kompleksów	Udział uczniów w zajęciach pozwalających określić mocne i słabe strony uczniów, zajęcia wzmacniające pewność siebie	W ciągu roku szkolnego	Pedagog, wychowawcy klas
10.	Radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych	Przeprowadzenie ćwiczeń symulujących zachowania w sytuacjach konfliktowych,	W ciągu roku szkolnego	Wychowawcy klas, pedagog,

		problemowych, przykłady radzenia sobie w sytuacji konfliktu		
11.	Zasady zdrowego trybu życia	Zajęcia dotyczące zasad zdrowego trybu życia – ruch, higiena osobista, wizyty u lekarza, dbałość o zdrowie, właściwe odżywianie	W ciągu roku	pielęgniarka, wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego i przyrody
12.	Jak być asertywnym ?	Przeprowadzenie zajęć wychowawczych uświadamiających uczniom istotę asertywności i właściwego jej rozumienia. Przykłady zachowań empatycznych	W ciągu roku	Wychowawcy klas, pedagog
13.	W zgodzie z naturą	Realizacja tematów promujących szacunek do przyrody, dbałość o środowisko naturalne	W ciągu roku	Nauczyciele przyrody, plastyki, muzyki, poloniści, wychowawcy klas
14.	Profilaktyka uzależnień, czyli unikamy alkoholu, tytoniu, dopalaczy, narkotyków	Przeprowadzenie cyklu zajęć uświadamiających uczniom niebezpieczeństwo zażywania narkotyków, dopalaczy, zagrożenia wynikające ze spożywania alkoholu i palenia tytoniu	W ciągu roku	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciel przyrody
15.	Spotkania profilaktyczne z rodzicami	Przeprowadzenie pogadanek, szkoleń dotyczących zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, a także konsekwencji tych zachowań	Dwa razy w roku	kurator sądowych wychowawcy, pedagog

Program profilaktyki został przedstawiony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 29 sierpnia 2013 r. i zatwierdzony do realizacji Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 7/2013 z dnia 16 września 2013 r. oraz przedstawiony Radzie Rodziców w dniu 9 września 2013 r. i zatwierdzony Uchwałą Rady Rodziców nr 2/2013/2014

Przewodniczący Rady Pedagogicznej: .....

Przewodniczący Rady Rodziców: .....